

1980 nr:2

APTT

spesialgruppen for medisinsk bibliotekvirksomhet

Norwegian Library Association, Medical Section, News

SMB Nytt vol. 5, 1980, nr. 2

Redaksjonens adresse: Biomedisinsk bibliotek,

P.b. 1113, Blindern, Oslo 3

Innhold:

Møtenytt	side 1
Referat fra SMB's årsmøte	" 3
Nye vedtekter	" 6
Det nye styrets sammensetning	" 6
K.M. Ellefsen: Noen grunnleggende tips for katalogisering og klassifikasjon etter NLM	" 7
And Gulbrandsen: Medical Library Association 80th Annual Meeting	" 9
Nye tidsskrifter	" 17
Referat fra litteraturlisteseminar	" 18
Nye priser for litteratursøkning ved Biomed.bibl.	" 19

NORSK BIBLIOTEKFORENING
SPESIALGRUPPEN FOR MEDISINSK
BIBLIOTEKVIRKSOMHET

SPESIALGRUPPEN FOR MEDISINSK BIBLIOTEKVIRKSOMHET
HOLDER MEDLEMSMØTE TIRSDAG 14.OKTOBER KL.19-
I PEISESTUEN PÅ RADIUMHOSPITALET.

PROGRAM :

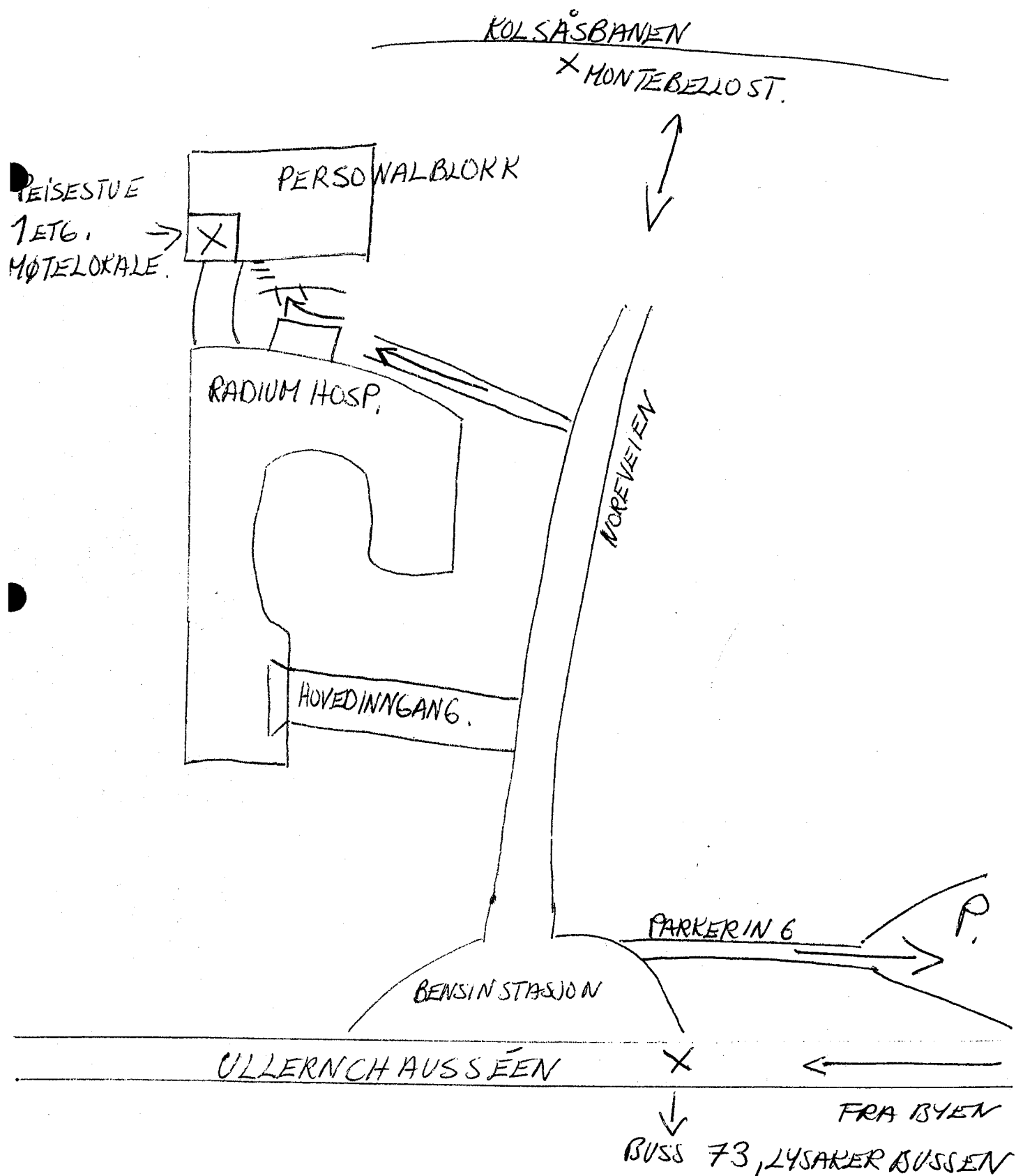
1. Referat fra Fourth International Congress on Medical Librarianship i Beograd, ved Astrid Müller og Anna Nannestad Nicolaysen.
2. En orientering fra Scandiaplan-møte i Stockholm, ved Maren Hvardal.
3. Eventuelt.

Det vil bli servert rundstykker m.m. + kaffe/te, pris kr. 15 -.
Påmelding senest fredag 10.oktober til

Ellen Hveding
Medisinsk bibliotek
Radiumhospitalet
Montebello, Oslo 3
Tlf. 554080 1.835

Atkomst: Se kart neste side

BUSS 73, LYSAKER : 25 OG 55 MIN. OVER HVER HELETIME FRA NATIONAL-
KOLSÅSBANEN : 10, 30 OG 50 MIN. OVER HVER HELE TIME FRA TEATERET

REFERAT FRA ÅRSMØTET I SPESIALGRUPPEN FOR MEDISINSK BIBLIOTEKVIKRSOMHET
TORS DAG 29.MAI 1980

Årsmøtet i SMB, som ble holdt på Diakonhjemmet hos Ågot Brekke, samlet 30 deltagere. Første del av kveldens program gikk raskt unna. Etter at formann Kari ønsket velkommen og takket kveldens vertinne for at vi fikk komme til Diakonhjemmet, ble årsrapporten vedtatt uten kommentarer. Deretter gikk Bente gjennom regnskapet, som det heller ikke var bemerkninger til. Styrets forslag om å heve medlemskontingenten til kr.50 neste år, førte imidlertid til reaksjoner fra flere medlemmer. Etter å ha stemt over forslaget, besluttet årsmøtet å heve satsene fra kr.30 til kr.40 for neste år.

Grete Aasen tok seg av neste post på programmet, som gjaldt forslag til vedtektsendringer. Endringene, som ble vedtatt, gir det nye styret anledning til å virke uten formann. §4 i vedtektene lyder etter endringene som følger: "Spesialgruppen ledes av et styre bestående av 6 medlemmer. Styret fordeler arbeidsoppgavene seg imellom. Et av medlemmene står som styrets kontaktperson utad." I §7, hvor det tidligere het at "ved stemmelikhet er formannens stemme avgjørende", vil denne setningen falle bort.

Efter av vedtektsendringene var vedtatt, kunne Grete presentere valgkomiteens innstilling til nye styremedlemmer på valg. I tillegg til kandidatene foreslått av valgkomiteen: Bjørg Glesne (gjenvalg), Unni Øiseth, Lisen Mohr, Torleif Bertelsen, Målfrid Framnes og Jon Buhr; og Kirsten Langberg og Ann-Karin Normann som utenbys representanter, ble Ellen Hveding foreslått fra salen. 5 personer går ut av styret i år: Kari Halldal, Bjørg Glesne (på gjenvalg), Gerd Olberg, Bente Finsrud (bedt seg fritatt for vervet) og Grethe Günther Bjørkenes. Fra listen over nye kandidater, ble følgende valgt inn i det nye styret: Bjørg Glesne, Lisen Mohr, Jon Buhr, Ellen Hveding og Kirsten Langberg.

Under eventuelt tok Aud Gulbrandsen fra kurs- og utdanningskomiteen opp spørsmålet om foreningen for fremtiden bør kreve betaling for deltagelse på kurs arrangert av SMB, og hvor stor denne kursavgiften i tilfelle bør være. Årsmøtet mente det var naturlig at SMB krever en viss betaling, og det ble bestemt at denne skulle være kr.100. De medlemmer som ikke får tilskudd til kursdeltagelse fra sine respektive institusjoner, vil kunne søke stipend til dekning av utgiftene fra SMB.

Kveldens underholdning ble besørget av avdelingsbibliotekar Øistein Wendelbo fra universitetsbiblioteket i Bergen. Han fortalte og viste slides både fra sitt studieopphold ved National Library of Medicine i Washington i 1978/79, og fra en rekke andre biomedisinske bibliotek og organisasjoner han besøkte i løpet av sitt USA-opphold. Gjennom en rekke slides ble vi presentert bibliotek av en størrelsesorden, som for mange av oss småbibliotekarere er vanskelig å fatte.

NLM's historie går helt tilbake til 1836, da biblioteket ved the Army Surgeon General's Office fikk bevilget \$150 til innkjøp av medisinsk litteratur. I dag har dette utviklet seg til USA's nasjonalbibliotek for medisin, med 495 ansatte og et budsjett på vel 38.5 millioner dollars (1978). En av dem som fra begynnelsen sto for oppbyggingen av NLM, krigsveteranen John Shaw Billings, startet også utgivelsen av Index Medicus.

NLM opererer i dag med 6 hovedavdelinger:

- 1) Office of Computer & Communication System har ansvaret for bibliotekets datatjenester.

- 2) Division of Extramural Programs administrerer de statlige bidrag til prosjekter innen bibliotek, og gir midler til utdanning av personell, publikasjonsvirksomhet m.m.
- 3) Division of Specialized Information Services har som hovedfunksjon å skaffe toksikologisk informasjon til bruk for industri, forskning og offentlige myndigheter gjennom utvikling av store databaser (TOXLINE, CHEMLINE m.m.)
- 4) National Medical Audiovisual Center arbeider med utvikling av AV-midler.
- 5) Division of Library Operations har ansvaret for de fleste aktiviteter som vi forbinder med et fag- og forskningsbibliotek. Her er underavdelinger som står for utlån, lesesalstjeneste, referansetjeneste og magasinering av litteraturen. En tidsskriftbestand på 30 000 titler, og et antall daglige lånebestillinger på 1 700, gjør at avdelingen har nok å pusle med. P.g.a. det økende lånepresset på NLM fikk man i 1960-årene gjennomført en plan om nasjonal koordinering, der landets 50 stater er inndelt i 11 regioner for lånesamvirke. Denne planen baserer seg på en hierarkisk struktur på fire nivåer. Første nivå er det individuelle college- eller sykehusbibliotek. På neste nivå finner man ressursbibliotekene i regionen, d.v.s. bibliotek tilknyttet de medisinske skolene. Tredje nivå dekkes av det regionale ansvarsbiblioteket, og på toppen finner man NLM som nasjonalbibliotek.

Bibliographic Service Division er en annen underavdeling av Division of Library Operations. Denne avdelingen er ansvarlig for å tilrettelegge den bibliografiske tilgang til den biomedisinske litteratur. Her indeks-eres bl.a. de tidsskriftartikler som danner input i MEDLARS-systemet.

Videre nevnte Wendelbo Technical Services Division, hvor seleksjon/akkvisisjon av biomedisinsk litteratur foregår. Her velger fagspesialister litteratur dels på grunnlag av anmeldelser, prospekter, og bokkataloger, dels skjer anskaffelsene via bokhandlere i fremmede land, som har "blank orders" om å sende relevant faglitteratur - Grundt Tanum representerer Skandinavia.

Nok en underavdeling, History of Medicine Division, har en av verdens største samlinger av historisk medisinsk materiale. Avdelingen er en selvstendig enhet innen NLM, idet den selv ivaretar de fleste funksjoner vedrørende samlingene.

- 6) Den sjette hovedavdelingen under NLM heter Lister Hill National Center for Biomedical Communications. Senteret, som ble opprettet ved lov i 1968, skal tjene som delegert myndighet av US Department of Health, Education and Welfare i utviklingen og koordineringen av nettverk med informasjonssystemer for å bedre mulighetene for medisinsk forskning og styrke tilbudene av landets helsetjenester. Lister Hill har bl.a. engasjert seg i arbeidet med å gi medisinsk undervisning og konsultasjoner til fjerntliggende steder i Alaska via satelitt. Et annet interesseområde for senteret, er de nye lagringsmediene microcomputers og video-discs. De siste kan lagre ca. 50 000 A4 sider på hver side av en disc på størrelse med en grammofonplate! Avlesing skjer ved hjelp av en laserstråle, som ikke resulterer i noe slitasje. Kombinasjonen video-disc og microcomputers blir i dag benyttet av Lister Hill til å bygge opp databaser innen spesielle emner. Den første databasen som er ferdig, Hepatitis Data Base, kan benyttes av praktiserende leger som ønsker svar på alle spørsmål vedrørende hepatitt.

Efter at Wendelbo hadde gitt oss denne innføringen i NLM's organisasjon og virkeområde, tok han oss med på en rask rundtur i Statene. Første stopp var Library of Congress, som sammen med Leninbiblioteket hører til verdens største bibliotek. For å angi bibliotekets størrelse, kunne Wendelbo presentere følgende tall: Den totale samling er på 74 millioner fordelt over 58 norske mil! Og biblioteket har over 5000 ansatte, og et årsbud-

sjett på over 142 millioner dollars (1977).

I Philadelphia besøkte Wendelbo Biological Abstracts og Institute of Scientific Informations, begge med referat og indexorganer vi kjenner fra vårt daglige virke.

Neste stopp, New Haven, gav Wendelbo anledning til å besøke Yale Medical Library, som siden 1975 har drevet med utviklingen av Clinical Librarianship, et prosjekt der en medisinsk bibliotekar deltar ved de forskjellige sykeavdelingers morgenrunder ved Yale-New Haven Hospital. Dette gir bibliotekaren anledning til å skaffe relevant litteratur bygget på dagens behov. Fremtidsutsikter for norske kollegaer?

I New York besøkte Wendelbo biblioteket ved New York Academy of Sciences, U.S.A.'s nest største medisinske bibliotek med over 630 000 verker og 5 800 løpende periodika. Akademiet har, takket være sin uavhengige stilling, hatt stor innflytelse på amerikansk medisin, og biblioteket imponerte Wendelbo med kvaliteten av sine samlinger. Et annet bibliotek i New York, New York Public Library, kunne fremvise samlinger på 8.5 millioner bøker. Spesialsamlingen av kjemisk litteratur er landets største, og avdelingen for restaurering av samlingene er både stor og tidmessig. Biblioteket har imidlertid store plassproblemer, og er avhengig av private fonds for å greie seg økonomisk.

Ohio College Library Center (OCLC), som Wendelbo besøkte i Ohio, er en tverrfaglig sammenslutning av flere bibliotek, som vil prøve å utvikle nye metoder for automatisering av biblioteksrutiner, samt minske utgiftene ved biblioteksdriften. Sammenslutningen startet med noen ganske få bibliotek, men er i dag utviklet seg til å bli et landsomfattende foretak med deltagende bibliotek fra 49 stater. Samkatalogisering via OCLC har ført til at enkelte bibliotek har kunnet redusere sin egen katalogisering med 95%. For tiden arbeides det med prosjekter innen områdene interbiblioteklån, akkvisisjon og kontroll av periodika.

Efter å ha fulgt med i Wendelbo's omfattende kåseri, smakte det godt med kaffe og lekre smørbrød. Mens man spiste, fikk man så presentert kveldens postkassespørsmål:

- 1) Vi har endel forskere fra jernteppeland og utviklingsland, og de går fullstendig amok når de ser hva de kan få av litteratur her i Skandinavia. Er det noen som har erfaring med å takle problemet, helst på en pen måte - vi synes jo også synd i dem som har forferdelige vansker med å skaffe litteratur utenfra i sine hjemland.

Dette var et ukjent problem for de fleste av oss. Et av de rådene som kom fra forsamlingen, var å la de aktuelle forskere selv finne frem og kopiere litteraturen de skal ha; derved vil mengden efterspurt litteratur muligens bli noe mindre, og arbeidsbelastningen avta.

- 2) Ved klassifikasjon NLM/MESH synes jeg det er en god støtte hvis jeg finner boken preklassifisert - altså finner nummer og emneord på baksiden av titelbladet. Tilfeldig oppdaget jeg forleden dag at klassifikasjonsnummer og emneord for en bok, oppført på titelbladets bakside, og NB: benyttet av NLM, ikke stemte med de senere opplysninger trykt i Current Catalog. Til dere som har større erfaring: hender det ofte at klassifikasjonsnr./emneord blir endret i Current Catalog?

Klassifikasjonsnummeret oppført på titelbladets bakside, er ofte en klassifikasjon på grunnlag av titelbladet, og derfor ofte unøyaktig. Til sine tider kan det også bero på rene trykkfeil, som senere er rettet opp i Current Catalog, Det vil derfor være lurt å sjekke det som står trykket i boken mot det som er oppgitt i Current Catalog.

15/6-80 *Ludvig Olsson*

VEDTEKTER FOR SPESIALGRUPPEN FOR MEDISINSK BIBLIOTEKVIKRSOMHET

Revidert på årsmøtet 29.5.80

1. Foreningen er opprettet under §10 av Lov for Norsk bibliotekforening, og dens navn skal være: Spesialgruppen for medisinsk bibliotekvirksomhet.
2. Formål. Spesialgruppens formål er å ivareta og fremme bibliotekvirksomheten på det medisinske fagområdet: sykehus- og helsevesen, herunder også farmasi, veterinær- og tannmedisin.
3. Medlemmer. Som medlemmer kan opptas enkeltpersoner, bibliotek, institusjoner og organisasjoner som er tilsluttet Norsk bibliotekforening.
4. Styret. Spesialgruppen ledes av et styre bestående av 6 medlemmer. Styret fordeler arbeidsoppgavene seg imellom. Et av medlemmene står som styrets kontaktperson utad. Det er ønskelig at et styremedlem er fra en annen del av landet enn Oslo. Styret er beslutningsdyktig når tre er tilstede. Styret kan nedsette utvalg til å løse spesielle oppgaver og utpeke representanter til komiteer o.l. med tilknytning til foreningens arbeidsområde.
5. Årsmøte. Spesialgruppens årsmøte holdes hvert år, fortrinnsvis i mai. Tid, sted og dagsorden sendes medlemmene minst 4 uker før møtet. Forslag til saker som ønskes tatt opp på sakslisten må være styret i hende innen 2 uker før årsmøtet. Årsmøtet skal behandle a) Styrets beretning, b) Regnskap, c) Innkomne forslag, d) Valg. Ekstraordinært årsmøte kan innkalles av styret og skal innkalles dersom 20% av medlemmene krever det. Ekstraordinært årsmøte innkalles med 4 ukers varsel og senest 4 uker etter at styret har mottatt begrunnet krav.
6. Valg. Styrets medlemmer velges blant foreningens personlige medlemmer for en periode av to år slik at halve styret står for valg hvert år. Styrets medlemmer tillates gjenvalgt for én ny toårsperiode. Valgkomiteen fungerer i en toårsperiode og velger selv neste periodes valgkomite.
7. Stemmerett. Personlige medlemmer som har betalt kontingent til NBF og Spesialgruppen for inneværende år, har stemmerett på årsmøtet. Avgjørelse skjer ved alminnelig flertall.
8. Kontingent. Medlemskontingent til Spesialgruppen fastsettes på årsmøtet.
9. Lovendringer kan skje med 2/3 flertall på årsmøtet. Forslag til lovendring skal være sendt medlemmene senest 4 uker før årsmøtet finner sted.
10. Oppløsning av Spesialgruppen krever 2/3 flertall på årsmøtet eller ekstraordinært årsmøte. Ved oppløsning overlates midlene til NBF.

SMB'S NYE STYRE HAR FÅTT FØLGENDE SAMMENSETNING:

Björg Glesne, Ullevål sykehus, medisinsk bibliotek - kontaktperson
Lisen Mohr, UB Oslo, Biomedisinsk bibliotek - sekretær
Grete Aasen, Norges veterinærhøgskoles bibliotek - kasserer
Ellen Hveding, Radiumhospitalet, medisinsk bibliotek - styremedlem
John Buhr, Aker sykehus, medisinsk bibliotek - styremedlem
Kirsten Langberg, Drammen sykehus, medisinsk bibliotek - utenbys styremedlem

NOEN GRUNNLEGGENDE TIPS FOR KATALOGISERING OG KLASSIFIKASJON
ETTER NATIONAL LIBRARY OF MEDICINE

Hva man trenger av hjelpemidler for å katalogisere og klassifisere
etter National Library of Medicine:

1. National library of medicine classification. A scheme for the
shelf arrangement of books in the field of medicine and its related
sciences. U.S. Department of Health, Education, and Welfare.
4th ed. 1978.

2. National Library of Medicine: Medical subject headings. (MeSH).
Denne utkommer i ny utgave hvert år sammen med januar-heftet av
Index Medicus.

Publikasjonene kan kjøpes gjennom Scandinavian documentation
center, SCANDOC (1225 19th Street, N.N., Washington D.C. 20036,
USA) SCANDOC bør kontaktes gjennom: Lisa Gram, Norsk Senter for
Informatikk, forskningsveien 1, OSLO 3. De tar et visst ekspedi-
sjonsgebyr plus porto.

Følgende bibliografi er til stor hjelp ved katalogiseringen:
NLM Current Catalog. Den kommer i kvartalsutgaver, Års-kumuleringer
og femårs-kumuleringer. Man kan abonnere på denne gjennom en
tidsskriftagent, f.eks. Tanum eller Narvesen. I denne bibliografien
blir alle monografier (bøker) som innlemmes ved NLM katalogisert
og klassifisert.

Mange biblioteker kaster kvartalsheftene når de får års-kumulering-
en. Det kunne kanskje være til hjelp for de som ikke har råd til
abonnement å "arve" kvartalsheftene fra rikere institusjoner.

Hvis man ikke er kjent med terminologien, vil man være godt hjulpet
av: Kristiansen, Martin: Klinisk ordbog. Kbh. Høst & Søn.
Pris 1980: ca. kr. 360,-. Den kan kjøpes i vanlig bokhandel.

HVORDAN MAN KLASSIFISERER:

Hver bok får et klassenummer som vi finner i National Library of
Medicine Classification. Klassenumrene består av bokstaver og
tall. I mindre boksamlinger med spredte emner kan det være nok å
bruke bokstavene, mens man må bruke tallene i tillegg hvis man
trenger å findele emnene.

Eks.: WG Cardiovascular system
WG 17 Atlases
WG 140 Electrocardiography. Vectorcardiography. osv.
WG 168. Cardiovascular surgery. Artificial cardiac pacing.

I tillegg til klassenummeret får hver bok ett eller flere emneord.
Emneordene finner man alfabetisk ordnet i MeSH. Eks.:

VATER'S AMPULLA
VECTORCARDIOGRAPHY
VEGETABLE PROTEINS

Man kan også bruke visse underemneord som står forrest i MeSH for å begrense emnet, f.eks. Blood eller Surgery. Der står også visse underemneord som er laget spesielt for monografier, f.eks. Atlases, Bibliography, osv., og noen viktige som går på perioder i livet, f.eks. In infancy & childhood, In old age, osv. Det lønner seg å lese hva som står som instruksjoner forrest i MeSH.

Her er eksempler på hvordan man kan klassifisere bøker:

Chou, Te-Chuan: Clinical vectorcardiography.
Klassenummer: WG 140
Emneord: VECTORCARDIOGRAPHY

Kaye, Donald: Infective endocarditis.
Klassenummer: WG 285
Emneord: ENDOCARDITIS, BACTERIAL

Schoenfield, Leslie J.: Diseases of the gallbladder and biliary system.
Klassenummer: WI 750
Emneord: 1. GALLBLADDER DISEASES
2. BILIARY TRACT DISEASES

Cockett, A.T.K.: Male infertility. Proceedings of the second Winfield W. Scott symposium at the University of Rochester School of Medicine and Dentistry.
Klassenummer: WJ 709
Emneord: STERILITY, MALE - CONGRESSES

Klassenumrene brukes for å få en logisk hylleoppstilling, mens emneordene lager den egentlige klassifikasjonen. Det lønner seg å bruke emneordene i MeSH. De er innarbeidet i hele verden, og de fleste norske medisinske biblioteker bruker dette systemer. Noen biblioteker har oversatt MeSH-termene til norsk, men det er ikke anbefalelsesverdig. Det produseres meget gode hjelpemidler fra NLM, f.eks. Index Medicus som er en bibliografi over tidsskriftartikler, og Current Catalog som er en bibliografi over monografier. I begge disse bibliografiene finner man frem ved hjelp av MeSH-termene. ^

Det er en fordel for brukerne at de forskjellige bibliotekene bruker det samme systemet. Hvis man f.eks. er barnelege og er interessert i litteratur om sykdommer hos spebarn, kan han slå opp i kortkatalogen i nærmeste medisinske bibliotek under INFANT, NEWBORN, DISEASES. Her vil han finne hvilke bøker biblioteket har innen emnet. Videre kan han finne artikkel-litteratur i Index Medicus under INFANT, NEWBORN, DISEASES. Endelig kan han finne fortegnelse over de nyeste monografiene i Current Catalog, stadig under INFANT, NEWBORN, DISEASES.

Det er et underemneord som vil være av spesiell interesse for en barnelege, nemlig "In infancy & childhood". Litteratur om akutt pediatri vil han da finne under EMERGENCIES - In infancy & childhood.

Karen Marie Ellefsen

Medical Library Association (MLA) 80th Annual Meeting

Washington, D.C.

June 14-19, 1980

MLA's årsmøte ble i år henlagt til Washington og vellykket avviklet på Washington Hilton - et gigantisk 10 etasjers hotell med 1165 gjesterom og diverse restauranter, samt 2 underetasjer med utstillingshall, selskapslokaler og konferanserom. 2060 medlemmer deltok i årsmøtet, og jeg var 1 av de 9 utenlandske medlemmer som var møtt frem.

Lørdag den 14. og søndag den 15.juni var kursvirksomheten stor. MLA hadde 30 av sine "Continuing Education (CE) Courses" på programmet, og jeg kom med på søndagsutgaven av CE 28 - "Management of reference services". Det var 30 deltagere på kurset som hadde en meget dyktig foreleser, Lucretia McClure, bibliotekar med lang praksis. Hun hadde også utarbeidet kursheftet, som gir en grei oversikt over hvordan referansevirksomheten etter hennes mening bør legges opp i et større bibliotek. Referanse i amerikanske bibliotek er mer adskilt fra den øvrige virksomheten enn hva som er vanlig i norske bibliotek. Kurslederen anbefalte sterkt trykt målsetning og retningslinjer for referansevirksomheten, slik at både bibliotekarere og brukere kunne ha klart for seg hvilken service som skulle ydes og kunne forventes av de forskjellige kategorier av brukerne.

Søndag ettermiddag var det mottagelse for nye medlemmer og internasjonale deltagere. Vi hilste på MLA-presidenten, styre- og komitémedlemmer, og etterpå var det velkomst-coctail og åpning av utstilling med stands fra de største amerikanske forlag og leverandører av forskjellig bibliotekutstyr i hotellets store utstillingshall.

Mandag 16.juni ble årsmøtet åpnet med korte velkomst-taler av prominente personer, bl.a. MLA-presidenten Lois Ann Colaianni og National Library of Medicine (NLM) Director Martin M. Cummings. Årsmøtets røde tråd var biblioteksamarbeide. Dette nøkkelord ble presentert av Warren J. Haas, President, Council on Library Resources (CLR) i en "Keynote address" hvor han understreket nødvendigheten av å samarbeide for å oppnå en fullstendig utnyttelse av alle ressurser. Databaser må knyttes sammen til nettverk, og EDB-revolusjonen gjør det mer enn noensinne nødvendig med forskning for å høyne biblioteksnivået.

Så var årsmøtet og orienteringen om samarbeidsplaner i full gang.

Bibliographic Service Development Program (BSDP) er det amerikanske prosjekt for et integrert biblioteksystem for fag- og forskningsbibliotek. CLR står for prosjektet som ble påbegynt i november 1978. Det støttes av 7 private institusjoner og The National Endowment for the Humanities, og er blitt bevilget 5 millioner dollars for de 5 år prosjektet antas å pågå.

Prosjektets målsetning er å utarbeide planer for

- sammenkobling av eksisterende databaser
- opprettelse av nye databaser og nettverk
- bibliografisk standard/autoritetsliste
- format
- organisering/finansiering

for et integrert, nasjonalt biblioteksystem. Spørsmålet er om det ikke like gjerne burde være et internasjonalt system. I et hvert fall ble det hevdet et samarbeide tvinger seg frem av økonomiske grunner, og at man gjennom nettverk og nasjonalt/internasjonalt samarbeide kan kombinere lokal ekspertise med all den ekspertise som finnes annet steds, til beste både for bibliotek og brukere.

Et annet stort samarbeidsprosjekt er The National Periodical Center (NPC). Også her er CLR sterkt involvert, og offentliggjorde i 1978 et forslag med flere muligheter for organiseringen av et nasjonalt tidsskriftsenter. Forslaget har vært ute til høring, og man er blitt enige om å gå inn for et system som kombinerer sentralbibliotekfunksjonen og den nasjonale utlånsfunksjonen. Større kostnader ved tidsskriftholdet fører til oppsigelser av abonnement ved mange bibliotek, og dette gjør det nødvendig med et ansvarsbibliotek som forplikter seg til å abonnere på etterspurte tidsskrifter som ikke finnes i andre bibliotek. NLM er sentralbibliotek for medisin, men også andre fag trenger sentralbibliotek. Opprettelsen av NPC er avhengig av et lovforslag, og i NLM News leser jeg etter å ha kommet hjem, at det er blitt fremmet forslag til Kongressen om vurdering av behov for og om evt. planlegging av et National Periodical System (ikke Center) i løpet av 1980-82. Budsjettforslag: \$750.000 pr år i 3 år, og om nødvendig frem til 1985.

NLM har storslåtte planer for en videreutvikling av Medical Literature Analyses and Retrieval System (MEDLARS). MEDLARS II er NLM's nåværende EDB system, et automatisert gjenfinningssystem, som også sørger for NLM's EDB-produserte publikasjoner og andre tekniske prosesser. Det er utnevnt en "Task Force"

på 10 medlemmer som skal komme med forslag for denne videreutvikling av MEDLARS innen september 1980. 5 av denne gruppens medlemmer var til stede på årsmøtet og redegjorde for sine planer for det som nå benevnes MEDLARS III.

MEDLARS III skal

- integrere alle de automatiserte funksjoner som utføres i de forskjellige avdelinger innen NLM, og automatisere de funksjoner som opp til nå har vært delvis manuelle, f.eks. akkvisisjon og visse deler av katalogiseringen
 - automatisere interbiblioteklån og sørge for direkte forbindelse mellom bibliografisk verifisering og låne-etterspørsel (DOCLINE) som hittil har vært en manuell prosedyre
 - konvertere NLM's kortkatalog som avsluttes når overføringen er utført (antagelig 1982). Katalogen vil etter denne dato være tilgjengelig online og på fiche
 - sammenkoble NLM, Library of Congress, Ohio College Library Center (OCLC) og andre relevante databaser ved hjelp av de 11 regionale medisinske bibliotek i USA, slik at man får en nasjonal samkatalog for monografier, serier og audiovisuelt biomedisinsk materiale som kan søkes online
 - utvikle en autoritetsliste for de forskjellige databaser innen systemet.
- MEDLARS III vil bli et "open-ended" system, d.v.s. det vil være under stadig utvikling med alle muligheter for endringer og tilpassing til ny viten og teknologi. Systemets formål er å kunne administrere og levere biomedisinsk informasjon og gjøre publikasjonene tilgjengelige via et fullstendig automatisert program som vil bety full utnyttelse av alle biprodukter ved MEDLARS med forbedringer på alle nivåer! Vil dermed bibliotekarene bli overflødige? Nei, tvert i mot, mener de som planlegger MEDLARS III, systemet vil føre til større etterspørsel og behov for bibliotekarenes hjelp når det gjelder formulering av spørsmål og annen brukerassistanse.

Tirsdag 17.juni holdt den avtroppende presidenten, Lois Ann Colaianni, sin avskjedstale. Etter bifallet å dømme, har hun vært en populær president, men så holdt hun også en meget god tale, med perspektiver inn i fremtidens og Lancasters papirløse bibliotek. ("The paperless society is rapidly approaching, whether we like it or not..." F.W. Lancaster 1978). Hun mente at vi bare er ved begynnelsen av en revolusjon innenfor kommunikasjonsteknologien. De unge får i dag EDB-opplæring i skolene, og kommende generasjoner vil forvente og kreve den nye teknologi - også i bibliotekene. Bibliotekarere er vant til forandringer, og har etter hennes mening store ressurser og gode muligheter til å kunne tilpasse seg ny teknologi.

Etter utdeling av MLA æresbevisninger og priser, kom årets Janet Doe Lecture. Janet Doe var president 1948-49, og i 1966 ble The Janet Doe Lectureship instiftet på grunnlag av en pengegave fra en anonym giver. David A. Kronick, Director, The University of Texas, Health Sciences Center Library var av MLA utpekt som årets Janet Doe lecturer. Han hadde gitt sitt foredrag tittelen "The Librarian's Life", og gav en humoristisk skildring av hva en bibliotekar kan oppleve. Foredraget blir trykket i Bulletin of the Medical Library Association.

Resten av tirsdagen ble brukt til forskjellige årsmøtesaker, som godkjenning av forrige årsmøtereferat, komitérapporter etc., samt 1 times diskusjon omkring utviklingen av biomedisinsk kommunikasjon og innvirkninger på bibliotekene innen helsesektoren. Naturlig nok sto NLM og Martin M. Cummings sentralt i denne diskusjonen, og det er tydelig at man håper på store og gunstige virkninger av MEDLARS III. Dette gjelder både mulighetene for å holde kostnadene nede, og mulighetene for å bedre tilgangen til biomedisinsk informasjon.

Onsdag 18. juni led vi alle valgets kvaler. Da var det "Contributed Papers Concurrent Sessions", dvs. dagen var delt opp i 3 forelesningsperioder (kl. 9-10.35, 11-12.35 og 15-16.35) med ikke mindre enn 4 foredrag å 20 minutter innenfor hver periode. Hver periode hadde 4 parallelle forelesningsseksjoner (section A, B, C, D) hvor forelesningene var utvalgt blant foredrag som var kommet inn til årsmøtet.

Jeg valgte å høre følgende:

SECTION A - SPONSORED BY THE HEALTH SCIENCES AUDIOVISUAL SPECIAL INTEREST GROUP
"Alternatives for procuring medical media" - Mary Moore

- mange amerikanske bibliotek mottar gratis AV-materiale, som likevel faller dyrt å bruke, pga. dårlig kvalitet og copyright som må betales hvis man vil spille over noe. Det er vanlig å forlange \$40 for å bruke det man mottar gratis av et firmas produkter, og \$10 for å spille over noe selv.

"On-demand medical information for health-care providers via telecommunications" - Melanie F. McGuire

- 4 sykehus er tilknyttet et system ved University of Cincinnati Medical Center. Systemet kalles TIN (Telecommunications Information Network) og fungerer ved Cincinnati Medical Center. Via telefon (24 timers service) besvarer senteret et hvilket som helst medisinsk spørsmål og viser røntgen-

bilder, slides, tekster og utdrag fra bøker og tidsskrifter på skjermen tilknyttet telefonen. Det er også mulig å ta fotokopier av skjermen. Alt dette er gratis og koster ikke mer enn en vanlig telefonsamtale når man er tilknyttet systemet.

"Sharing resources through computer technology" - Joseph O. Smith

- ved South Carolina Area Health Education Center (AHEC) har man utviklet en on-line samkatalog for AV-materiale (ca 3000 titler). Alle helseinstitusjoner i South Carolina oppfordres til å oppgi til samkatalogen hva de har av AV-materiale, og alt helsepersonell kan henvende seg til et av de 8 AHEC-sykehusene som er tilknyttet områdets nettverk, for å få de opplysninger de måtte ønske.

"Computer assisted instruction in a health sciences library - an experimental project" - Nancy P. Merrick

- et utdannelsesprogram via EDB-terminal for medisinerstudenter ble forsøksvis besluttet gjennomført på biblioteket ved University of Nebraska, både for å skaffe bibliotekarene terminaltrening og for å undersøke om biblioteket var den rette instans til å administrere og gjennomføre et slikt opplegg. Studentene måtte reservere tid eller gjøre spesialavtaler i helgen for programmet som var i bruk hele dagen. Da forsøket var gjennomført, viste en undersøkelse at 53% av deltagerne mente at biblioteket var det rette sted å gjennomføre et slikt program.

SECTION A - SPONSORED BY THE MEDICAL SCHOOL LIBRARY SPECIAL INTEREST GROUP

"A re-evaluation of circulation policies: overdue process and loan period" - Ava Krinick Fried

- en undersøkelse av effektiviteten ved forskjellige metoder for rykking, viste at 97% av det utlånte materiale ble levert tilbake etter 2 rykkinger med 1 ukes mellomrom. Biblioteket hadde 40.000 utlån i året, 2 - 4 ukers lånetid, manuelt utlånssystem. De siste 10 års tidsskrifter ble bare lånt ut hvis man hadde dubletter. Erstatningsbeløp ble beregnet til gjennomsnittskostnad pr.bok siste regnskapsår.

"The circuit rider librarian" - Marlene Saul

- sykehusbibliotekene utover landet mangler ofte bibliotekar og dermed muligheter for MEDLINE-søkninger, interbiblioteklån etc. Bibliotekene har ofte vært betjent av kontorpersonale, men fler og fler sykehus har nå innsett fordelene ved å ha fullt utdanne personale og gått sammen om å lønne 1 bibliotekar. Saul var selv bibliotekar ved 4 sykehus. Det kreves at man

har bibliotekskole, at man kan fungere uten kontroll, at man har lett for å kommunisere med resten av staben ved sykehuset, og at man har bil! Ofte fører vellykket bibliotekararbeide til at sykehuset går inn for å få mer bibliotekarhjelp eller egen bibliotekar. Fordeler og ulemper ved arbeidet (som i Norge): fint å kunne arbeide selvstendig og innrette seg som man selv vil - brukere meget takknemlig for alt man gjør. Men man savner det faglige miljø og hører ikke egentlig naturlig til noen gruppe ved sykehuset.

"Delivery of health related information to rural practitioners" - Anne W. Kabler
- 9 private sykehus i South Carolina begynte i 1977 i samarbeid med Medical University of South Carolina et forsøk for å få bedre bibliotekarservice. Sykehusstabene og bibliotekarer fra University of South Carolina ble enige om 130 titler som grunnstamme i hvert enkelt sykehusbibliotek, som ble lagt til møte- eller lunchrom. Det ble utnevnt en kontaktperson for biblioteket, en bibliotekar reiste rundt og underviste kontaktpersonene på hvert enkelt sted og utstedte bevis for denne undervisningen. Bibliotekaren demonstrerte MEDLINE og andre hjelpemidler som sykehusbibliotekene kan utnytte via The Regional Medical Library.

"The experimental provision and evaluation of a clinical librarianship service to patient care teams at Guy's Hospital, London" - Jean Farmer

- ved det engelske sykehuset (900 senger - 1100 studenter) har man satt i gang et forsøk med Clinical Medical Librarians (CML). 2 av bibliotekarene er valgt ut, og følger med på legevisitten. Etter runden sørger de for å skaffe litteratur det er blitt spørsmål om, men de forsøker også på andre måter å bistå teamet de tilhører ved å sette seg inn i og skaffe bakgrunnstoff for legenes forskjellige spesialiteter. Det hører også med å ha parat stoff de kan tenke seg vil bli etterspurt. Bruken av CML har ført til større etterspørsel og bedre utnyttelse av biblioteket ved Guy's Hospital enn noen gang tidligere.

SECTION A - SPONSORED BY THE MEDICAL SCHOOL LIBRARY INTEREST GROUP

"OCLC's involvement in the delivery of medical information" - Gretchen Whitney

- Ohio College Library Center (OCLC) har utviklet et eget system for interbiblioteklån (ILL). Systemet får 65.000 forespørsler pr. måned fra 3000 tilknyttede terminaler. Systemet gir adgang til OCLC On-line Union Catalog, the ILL Transaction File, the ILL Message Waiting File. Låneforespørsler går til 5 bibliotek. Det første biblioteket på listen har

4 dager til å svare på - hvis negativt, går forespørselen automatisk videre til neste bibliotek. Tilknytning til OCLC's system er internasjonalt - Helsinki bruker det, og også forskjellige bibliotek i England, Canada og Australia.

"Present RML structure and new technologies" - Bob Bellanti

- 11 Regional Medical Libraries (RML) som er ansvarlig for hvert sitt område, ko-ordinerer NLM's online-tjenester. Disse bibliotekene mottar også forespørsler om medisinsk litteratur som ikke finnes ved de lokale bibliotek/sykehus, og sender videre til NLM det som ikke kan verifiseres/lokaliseres av RML. Det arbeides nå for å få en sammenkobling mellom OCLC og CATLINE for ytterligere å forbedre denne service. CATLINE inneholder ca 200.000 referanser til bøker og serier katalogisert ved NLM fra 1965.

"NLM's plans for document delivery in MEDLARS III" - Duane Arenales

- for første gang vil det når MEDLARS III er satt i drift, bli mulig å kombinere bibliografisk databasesøkesøk med on-line interbiblioteklån. Forutsetningen er at man først sjekker de lokale beholdninger før man søker på DOCLINE som dette automatiserte interbibliotek lånesystem vil bli kalt. Det vil inneholde beholdningsoppgaver fra biomedisinske bibliotek (NLM, OCLC, RML etc.) og fra Library of Congress, men det er også muligheter for sammenkobling med databaser for andre fagområder av interesse for medisin.

"Future technologies and information delivery in medical libraries" -

Douglas R. Norman

- i de kommende år vil man kreve en langt lettere og hurtigere tilgang til informasjon, som slett ikke behøver å bestå av dokumenter, men like gjerne av elektroniske tidsskrifter, computere som stiller sykdomsdiagnoser etc. Norman var inne på de samme tankebaner som presidenten i sin tale - kommende generasjoner vokser opp med EDB-teknologien og vil forlange dette, slik at vi går det papirløse samfunn hurtig i møte - han spådde at innen 1990 ville 25% av alle vitenskapelige tidsskrifter bare være tilgjengelige via EDB-terminal.

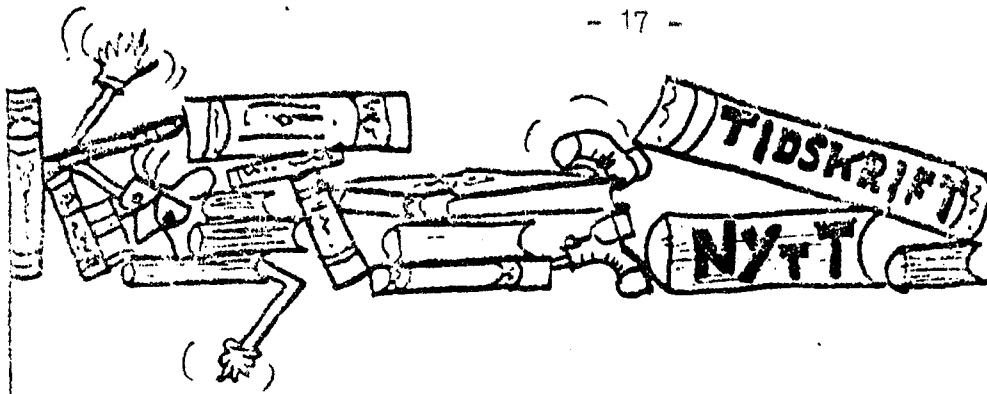
Torsdag 19.juni var det flere årsmøtesaker og introduksjon av den nye presidenten, Gertrude Lamb. Hun er valgt ved forhåndsvalg, og har allerede som skikken er, fungert som vise-president (President-elect) et år. Presidentens arbeidsbyrde er meget stor, og selv om man aldri sitter lenger enn 1 år, er rekrutteringen vanskelig til de tidkrevende tillitshverv som

president og styremedlemmer - ikke noe ukjent problem.

Senere på dagen gikk turen til NLM i Bethesda, Maryland hvor vi ble vist rundt i den nye bygningen som har fått navn etter senator Lister Hill. Senatoren har nedlagt et stort arbeid når det gjelder fremme av biomedisinsk forskning og utvikling. Bygningen var nettopp innviet (22.mai), forlengst tatt i bruk, men ennå ikke helt ferdig med alle tekniske installasjoner. Den var absolutt imponerende med alle sine muligheter for forskning og tekniske utprøvnings, audiovisuelle studioer og laboratorier, men de store kontorlandskaper (katalogsal, tidsskriftsal bl.a.) var uten noen form for dagslys, og det var mindre imponerende.

Årsmøtets avslutning ble markert med en stor bankett i Hilton's International Ballroom - vellykket og hyggelig som øvrige arrangementer. Amerikanske bibliotekarere er lette å få kontakt med, uformelle og interesserte i utenlandske kollegers arbeidsforhold. Og mange felles problemer har vi: bibliotekartittelen er ikke beskyttet, alle som arbeider i bibliotek, har rett til å kalle seg bibliotekar - EDB virker avskrekkende på mange som er redde for sitt arbeid og sine arbeidsforhold m.m. Årsmøtets tema var interessant og ble utmerket belyst av de forskjellige foredragsholdere, og så absolutt relevant for en norsk bibliotekar med evalueringsprosjekter, MARC-brønn, KATAKS og AKSPROT svirrende i hodet. Jeg synes jeg har fått verdifull informasjon om National Library of Medicine og de forskjellige virksomheter som drives der, og om mye av det som foregår innen medisinsk biblioteks-virksomhet i Amerika.

Aud Gulbransen
UBO, Biomedisinsk bibliotek

Nye tidsskrifter

1/4-1/7-1980

American journal of diagnostic gynecology and oncology.

Se: Diagnostic gynecology and oncology.

Biochemistry abstracts. Lond. P.I Biological membranes.

UMN/BIOL 8(1980)-

Biochemistry abstracts. P.II Nucleic acids. Lond.

Forts.av: Nucleic acids abstracts.

UMN/BIOL 10(1980)-

Biological abstracts/RRM. Philad.

Forts.av: Bioresearch index.

UMN/BIOL 18(1980)-

Biomaterials.

UOD 1(1980)-

Cardiovascular and interventional radiology. Berl.

RIKSHOSP 3(1980)-

Chemical pharmacology and therapeutics. St. Louis.

NMD 10(1969)-

Contemporary anesthesia practice. Philad.

AKERSYK 1(1978)-

Contemporary endocrinology. N.Y.

Forts.av: The year in endocrinology.

ND/MED 1(1979)-

Current genetics. Berl.

UMN/BIOL 1(1979)-

Developments in digestive diseases. Philad.

ND/MED 2(1979)-

Diagnostic gynecology and oncology.

Vol. 1 m.titt: American journal of diagnostic gynecology and oncology.

RADIUM 1(1979)-

Dietisten.

RTRHEIM 1980-

Early human development. Amst.

RIKSHOSP 1980-

EDF Analyzer. Vista, Cal.

NMD 1976-

Electronic design.

RIKSHOSP 28(1980)-

European journal of respiratory diseases. Kbh.

UMED 61(1980)-

Forts.av: Scand. J. of respiratory diseases. 60(1979)

Excerpta medica. Section 50: Epilepsy abstracts.

ULLEVÅL 13(1980)-

Forts.av: Epilepsy abstracts, Vol. 12(1979).

RTRHEIM 1(1979)-

Family Therapy. London.

UMED 14(1979)-

Gastroenterologia Japonica. Tokyo.

UMN/BIOL 1(1979)-

Genetic engineering. N.Y.

Health sciences serials. A quarterly microfiche publication. Bethesda, Md.

UMED Jan(1980)-

Hepato-gastroenterology. Stuttg.

ND/MED 27(1980)-

Tidl. m.titt: Acta hepato-gastroenterologica.

UMED 2(1980)-

Insulin and glucagon. Sheffield.

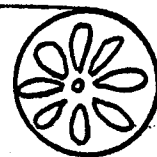
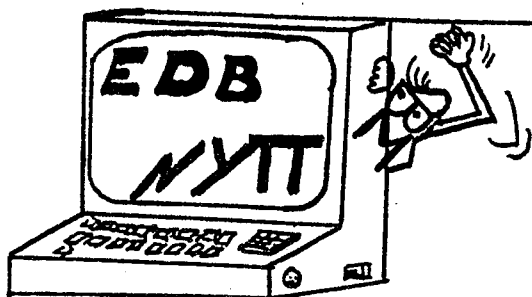

Nye tidsskrifter. 1/4-1/7-1980 (Forts.)

Journal of behavior medicine.	RTRHEIM	1979-
Journal of environmental pathology and toxicology.	RTRHEIM	1980-
Journal of ethnopharmacology. Lausanne.	UMN/FARM	1(1979)-
Journal of pharmacological methods. N.Y.	RTRHEIM	1980-
List of serials and monographs indexed for online users. Bethesda, Md.	UMED	1980-
Mammalian chromosomes newsletter. Houston, Tex.	RADIUM	18(1977)-
Nordisk företagshälsovård. Oslo.		
Forts som: Norsk bedriftshelsetjeneste. 1(1980).	UMED	1-2(1978-79)
Norsk bedriftshelsetjeneste. Oslo.		
Forts.av: Nordisk företagshälsovård. 2(1979).	UMED	1(1980)-
Nutrition Research. Los Angeles.	RTRHEIM	1980-
Proteins in animal cell plasma membranes.	NTH	1(1978)-
Psychiatric clinics of North America. Philad.	UMED	2(1979)-
Radio och television.	RTRHEIM	1979-
Scandinavian journal of respiratory diseases.		
Forts. i: European journal of respiratory diseases.		
Kbh. 61(1980).	UMED	47-60(1966-1979)
Svensk kirurgi. Lund.	UMED	31(1974)-
Toxicological European research. Paris.		
Forts.av: Journal europeen de toxicologie.		
European journal of toxicology. 8(1975):4.	UMED	2(1979):4-
Toxicology abstracts.	RTRHEIM	1980-
Transmitters receptors & synapses. Sheffield.	UMED	1(1980)-
Ultrastructural pathology. N.Y.	RADIUM	1(1980)-
Universitetet i Oslo. Institutt for medisinske adferdsfag		
Publikasjoner.	UMED	1(1979)-
Vitamin/trace mineral/protein interactions.	NTH	2-
Zeitschrift für Lümbekämpfung. München.	NSI	27(1980)-

LITTERATURLISTESEMINARET 29/5-80

Referat fra seminaret kan fås ved henvendelse til Ellen Hveding,
Radiumhospitalet, Medisinsk bibliotek, Montebello, Oslo 3.

NYE PRISER FOR LITTERATURSØKNING VED BIOMEDISINSK BIBLIOTEK FRA 1.8.80

Grunnpris kr. 60.- for søkning i MEDLINE (1978-80), MEDLARS (1966-77), TOXLINE eller CANCERLINE. Inkluderer inntil 20 referanser online eller 10 sider offline.

I andre databaser dekker grunnprisen inntil 5 minutters søketid og 20 referanser (10 min. søketid og 40 ref. kr. 120.-, 15 min. og 60 ref. kr. 180.- osv.).

For overskytende antall referanser betales selvkostnadspris kr. 0.15 - 1.25 avhengig av hvilken database det er og hvor fullstendig referansen skrives ut (med eller uten abstract/emneord). Prisen avrundes oppad til nærmeste 5 kr.

MINIMEDLINE kr. 20.- for enkle spørsmål som kan uttrykkes på 1 linje, f.eks. søkning på forfatternavn. Offline utskrift på inntil 10 sider. Selvkostnadspris for overskytende antall referanser og maks. 300 referanser pr. spørsmål.

STÅENDE SØKNINGER MEDLARS eller CANCERLINE kr. 300 pr. år. Månedlige utskrifter på inntil 10 sider. Selvkostnadspris for høyere sidetall.

EPOS/VIRA sv. kr. 900.- pr. år.

Lockheed's databaser. Prisene varierer avhengig av database, antall emneord og antall referanser.

Minimum \$ 8.- pr. måned.

Prisen på søkningene er altså nå blitt avhengig av hvor mange referanser man får ut. Ved bestillingen av en søkning kan det derfor lønne seg å oppgi hvor mange referanser man maksimalt ønsker å motta, om man bare vil ha referanser på engelsk osv. Man bør også oppgi hvorledes man ønsker utskriften, enten vanlig bibliografisk referanse eller med abstract eller emneord i tillegg.

